

מחורבן לתיקון

1. ינוסו לעזרה. על כן אמר משה בתוכחה זו, ראו כי אתם עומדים בין שני גבולים אלו בין המצרים, מצד מעשה פארן ומעשה תופל. וכדי לזרזם על התשובה אמר כן, כי אם לא ישובו אז מעשה של פארן יקבע להם בכיה לדורות, כי בו מאסו בארץ הקדושה, על כן יהיה דינם לגלות ממנה כאשר באמת גלו בתשעה באב, ובמעשה תופל יסבבו בקיעת העיר בשבעה עשר בתמוז, וביני ביני ירצו בין המשפטים ואויב כל דהו ירדפם...

5. אגרות הראיה כרך א קלד

...אין לנו שום נפ"מ אם באמת היה בעולם המציאות תור של זהב, שהתענג אז האדם על רב טובה גשמית ורוחנית, או שהוחלה המציאות שבפועל מלמטה למעלה, מתחתית מדרגת ההויה עד רומה, וכך היא הולכת ומתעלה. אנו צריכים רק לדעת, שיש אפשרות גמורה, שהאדם אפילו אם יתעלה במעלה גדולה, ויהיה מוכן לכל כבוד ועונג, אם ישחית דרכיו יוכל לאבד כל אשר לו, ויוכל להרע לעצמו ולתולדותיו עד דורות רבים מאד, וזה הלימוד יוצא לנו מהעובדה, של מציאות אדם בגן עדן וחטאו וגירושו... **אבל ההבנה הטהורה, של שמחת החיים ואורם אשר בתורה, היא דוקא ע"י הערובה הבטוחה של העבר, שהיה האדם מאושר מאד, ורק מקרה של חטא הרחיק את דרכו. מובן הדבר שמכשול מקרי מוכרח הוא להיות נתקן, והאדם ישוב למעלתו לעד.** אבל רעיון ההתפתחות בלא סיוע מהעבר, יפחיד לעולם שמא יעמוד באמצע דרכו, או שמא יסוג לאחור, כיון שאין אנו מוצאים מקום בטוח לומר שהאושר הוא טבע קבוע לאדם, וק"ו להאדם החמרי כמו שהוא בגוף ונשמה יחד. ע"כ רק הוית האדם בגן עדן מקיימת לנו את עולם האור, וממילא הרי זה ראוי להיות אמת מעשית והסטורית ג"כ, אע"פ שאיננו מעכב לנו.

6. מאור ושמש בראשית פרשת נח

צהר תעשה לתיבה - יש לפרש על פי רמז כך, דהנה צדיקים יש להם להפך מדת הדין למדת הרחמים, על ידי שמהפכים התיבות לצרופים אחרים, ועושים מתיבת 'צרה' ומהפכים לתיבת 'רצה'. **כמבואר בכונת בין המצרים, לכיון בתיבת 'רצה' שתהפוך 'צרה' ל'רצה'**, ובזה ממתיקים הגבורות לחסדים. יש עוד צירוף בתיבת 'צרה' לתיבת 'צהר', דהיינו שיעשה חסדים מגולים, שיאיר ה' פניו לישראל, ויבאור פני מלך חיים. וזה הוא "צהר תעשה לתיבה", שיתהפכו תיבת 'צרה' ל'רצה'.

7. לקוטי מוהר"ן רמז

איתא בזהר הקדוש, שתיקו הנאמר בש"ס הוא בחינת מחוסר תיקון, דהיינו שנחסר הנון של תיקון ונעשה תיקו. ודע, שזאת הנון פשוטה, כשנחסרת מהתיקון ונעשה בחינת תיקו כנ"ל, אזי היא נשפלת ונכפפת, ונעשה מזה בחינת קינות שהוא אותיות תיקון, רק שהנון נכפפת כנ"ל. **השם יגאלנו ויתהפכו הקינות לתיקון, ויתתקן התיקו הנ"ל.**

8. מתוך תפילת "עלינו לשבח"

על כן נקוה לך ה' אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך, להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתו, **לתקן עולם במלכות שדי**, וכל בני בשר יקראו בשמך, להפנות אליך כל רשעי ארץ, יכירו וידעו כל יושבי תבל, כי לך תכרע כל ברך, תשבע כל לשון. לפניך ה' אלהינו יכרעו ויפולו, ולכבוד שמך יקר יתנו, ויקבלו כלם את עול מלכותך, ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא, ולעולמי עד תמלוך בכבוד, כתוב בתורתך ה' ימלוך לעולם ועד.

9. אורות הקודש חלק ג עמוד שכג

ואם נחברנו, ונחבר העולם עמנו, על ידי שנאת חנם, **נשוב להבנות, והעולם עמנו יבנה, על ידי אהבת חנם.**

1. איכה פרק א פסוק ג

גְּלַתָּה יְהוּדָה מֵעֵנִי וּמִרְבַּע עֲבֹדָה הִיא יְשֻׁבָה בְּגוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחַת כָּל רִדְפֶיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמִּצְרַיִם:

2. רש"י איכה פרק א פסוק ג

המצרים - ומדרש אגדה: בין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב:

3. דברים פרק א פסוק א

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבַר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַר פְּעֻרָה מִלִּל סוּף בֵּין פְּאָרֶן וּבֵין תְּפֵל וְלָבֶן וְחִצְרֹת וְדִי זָהָב:

4. כלי יקר דברים פרק א

בין פארן ובין תופל - לשון בין ובין, מקום אתי להוסיף שנית ידי ולפרשו על מה דביני ביני, בין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, כי פארן היינו מעשה מרגלים אשר בו בכו בכיה של חנם והוקבע בכיה לדורות בליל תשעה באב, ותופל היינו העגל אשר עשו... אבל לפי דרכנו קרוב לשמוע שמעשה העגל רמז בתפל, כי מצינו לשון זה בעבודה זרה בכמה מקומות, בירמיה כתוב: "ובנביאי שומרון ראיתי תיפלה הנבאו בבעל" וגו', וכתוב: "נביאיך חזו לך שוא ותפלי" וגו', וכן יחזקאל קרא אותם "טחי תפלי", וכן אמרו עושי העגל: "אלה אלהיך ישראל", ובזה נתנו תיפלה לאלהים. וזה היה בשבעה עשר בתמוז ובו ביום נשתברו הלוחות, ובקיעת אבנים אלו הוקבע לדורות, כי בשבעה עשר בתמוז הובקעה חומת העיר ואבניה, ובין שני גבולים אלו ישראל רובץ בין המשפטים, וזהו לשון בין ובין הנאמר כאן, וכמו שנאמר: "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", כי בין חטא העגל ובין חטא המרגלים כרע רבץ ודוחו לא יוכלו קום. כי בדרך הטבע אין הצלה מפני עקת אויב כי אם באחד משני דרכים או בשניהם כאחד, הן מצד השגחת ה' יתברך המציל לכל הדבקים בו אף אם אינן עצומים בטבע, מ"מ כשהן מקיימין "ואהבת את ה' אלהיך" הגורם הדביקות בה' יתברך, אז הוא מציל לכל הדבקים בו, הן מצד הטבע כשהן מקיימין ואהבת לרעך כמוך, אז איש את רעהו יעזור, אף אם הם חוטאים וסר ה' מעליהם, מ"מ יש להם קצת תקוה בדרך הטבע אם לא תתנגד להם המערכה.

ובשני זמנים אלו איבדו ישראל שניהם כאחד, ואם כן אל מי ינוסו לעזרה, **כי בשבעה עשר בתמוז שעשו העגל - בו ביום נזרו אחור ופנו אל ה' יתברך עורף ולא פנים, בחודש שמזלו סרטן שדרכו לילך לאחוריו - כך נזרו אחור ואז איבדו ההצלה הבאה מפאת ההשגחה, ובתשעה באב היה מעשה המרגלים - בו ביום נולדה מדת שנאת חנם בישראל כמו שנאמר: "ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו" וגו', פירש רש"י: מה דבלבך על רחמך מה דבלביה עליך, כי המה סברו מאחר שכל אחד מהם שונא את חברו, כך מסתמא שונא אותם גם הקב"ה, ועוד מאחר שטעו לומר שהקב"ה שונא אותם בחנם, אם כן ודאי טבע הענין מחייב זה שכל אחד ישנא את חברו, ותהר צרה זו ותלד מדה רעה זו אשר החריבה בית ראשון ושני, כי בבית ראשון היה שנאת חנם בין נשיאי ישראל, ובבית שני פשתה הנגע בין כל ישראל כדאיתא ביומא, וזה היה בחודש אב שמזלו אריה, כי כל אחד דמיונו כאריה יכסוף לטרוף את חברו, ואז איבדו גם ההצלה הטבעית, כי אם אין אהבה ביניהם ואין אחד סומך ועוזר לחברו, מי יקום יעקב כי קטן ודל הוא.**

נמצא שבין גבולים אלו נתפרדה החבילה מכל וכל, כי סרו מהר מן ה' וסרו גם איש מעל אחיו, ונמצא ששבעה עשר בתמוז ותשעה באב גדר מזה וגדר מזה ואין דרך לנטות ימין ושמאל, לפיכך כל רודפיה השיגוה בין המצרים, "כל" משמע אפילו רודף כל דהו חלוש יוכל להם, כי בזמן אחד נאצו את קדוש ישראל חללו קדושת ישראל התלוי באחדות האומה, ובזמן שני נזרו אחור מן השכינה ואל מי